

Sygn. akt VIII GC 2978/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2023 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Joanna Jankowska

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2023 roku w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa B. U.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 46 445,70 zł (czterdzieści sześć tysięcy czterysta czterdzieści pięć złotych siedemdziesiąt groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 18 lipca 2019 roku do dnia zapłaty,

zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5 940 zł (pięć tysięcy dziewięćset czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty,

zasądza od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Bydgoszczy kwotę 3 711,55 zł (trzy tysiące siedemset jedenaście złotych pięćdziesiąt pięć groszy) tytułem nieopłaconych kosztów sądowych.

Sygn. akt VIII GC 2978/19

UZASADNIENIE

Powód B. U. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) w P. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 46 445,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Jako uzasadnienie żądania pozwu wskazano, iż w dniu 14 lipca 2017 roku pomiędzy stronami została zawarta umowa ubezpieczenia mienia od wszystkich ryzyk o numerze (...). Na jej podstawie w okresie od 13 lipca 2017 roku do dnia 12 lipca 2018 roku pozwany udzielał powodowi ochrony ubezpieczeniowej od wszelkich ryzyk w miejscu prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, czyli w P. przy ulicy (...). W dniu 8 czerwca 2018 roku w wyniku uszkodzenia przewodu przetwornika pozycji tarczy głowicy tokarki (...) przez przecięcie go wiórami metalowymi podczas toczenia cylindra przez operatora doszło do przyjęcia przez sterownik S. błędnej pozycji, a następnie kolizji głowicy (...) z uchwytem tej tokarki. Powód naprawił uszkodzoną tokarkę (...) za łączną kwotę 46 445,70 zł netto, z czego kwota 43 720 zł netto stanowiła koszt naprawy, a kwota 3 725,70 zł netto cenę części zamiennych (869,76 Eur). Pozwany po zgłoszeniu mu tej szkody odmówił wypłaty odszkodowania, wskazując na brak swojej odpowiedzialności za szkody powstałe w maszynach w wyniku awarii elektrycznych i mechanicznych. W ocenie powoda, stanowisko pozwanego jest bezpodstawne, albowiem szkoda w tokarce (...) powstała w wyniku błędu obsługującego tę maszynę pracownika polegającego na niedokładnym oczyszczeniu tokarki z wiórów metalowych, na skutek czego doszło do przecięcia nimi przewodu przetwornika. Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 22 sierpnia 2019

r. w sprawie o sygn. akt VIII GNc 5757/19 Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy VIII Wydziale Gospodarczym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania.

W sprzeciwie od powyższego orzeczenia pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany zakwestionował roszczenie powoda zarówno co do zasady, jak i wysokości, powołując się na zawarte w Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia ustalonych uchwałą zarządu pozwanego nr (...) z dnia 15 stycznia 2016 r. i stanowiących załącznik do łączącej strony umowy ubezpieczenia zapisy obejmujące ograniczenie odpowiedzialności, w tym § 6 ust. 2 pkt 4 wskazujący, iż pozwany nie odpowiada za szkody powstałe w maszynach w wyniku awarii elektrycznych lub mechanicznych. W toku postępowania likwidacyjnego pozwany ustalił, że awaria tokarki wskazanej w pozwie nastąpiła na skutek okoliczności, za które zgodnie z umową pozwany nie ponosi odpowiedzialności.

Sąd ustalił, co następuje:

Poza sporem jest, że powód w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w dniu 14 lipca 2017 roku zawarł z pozwanym umowa ubezpieczenia mienia od wszystkich ryzyk o numerze (...), do której zastosowanie mają Ogólne Warunki Ubezpieczenia ustalone uchwałą zarządu pozwanego nr (...) z dnia 15 stycznia 2016 r. Z tytułu zawarcia umowy ubezpieczenia powód opłacił składkę w wysokości 6 091,21 zł.

Okres ubezpieczenia obejmował czas od dnia 13 lipca 2017 roku do dnia 12 lipca 2018 roku. Umowa obejmowała m. in. ubezpieczenie od wszystkich ryzyk w grupie budynków, w tym maszyn i urządzeń i wyposażenia według wartości odtworzeniowej z sumą ubezpieczenia określoną na kwotę 3 570 000 zł. W dniu 8 czerwca 2018 roku w miejscu prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej, czyli w P. przy ulicy (...), doszło do uszkodzenia tokarki (...). Przyczyną powstania szkody było zgniecenie i nacięcie wiórami metalowymi zebranych podczas toczenia cylindra przez operatora maszyny dwóch przewodów w oplocie stalowym w przestrzeni ich zginania się w czasie przesuwu głowicy. Przewody te w chwili zgięcia zostały przygniecione przez wióry metalowe i wówczas został rozwarstwiony i nacięty ich stalowy oplot. W wyniku tego układ sterowania tokarki otrzymał błędny sygnał o pozycji tarczy głowicy narzędziowej, co z kolei spowodowało kolizję tej głowicy z uchwytem tokarki.

Dowód: okoliczności bezsporne, nadto: pisemna opinia biegłego sądowego z dziedziny wyceny maszyn i urządzeń technicznych M. P. z opinią uzupełniającą, wyjaśnienia biegłego sądowego z dziedziny wyceny maszyn i urządzeń technicznych M. P. – k. 102-113, 157-169, 199-210, 243-248, protokół elektroniczny – k.272, zeznania świadka R. W. – protokół elektroniczny – k. 90

Powód naprawił uszkodzoną tokarkę (...) za łączną kwotę 46 445,70 zł netto, z czego kwota 43 720 zł netto stanowiła koszt naprawy, a kwota 3 725,70 zł netto cenę części zamiennych (869,76 Eur).

Dowód: wycena kosztów naprawy - k. 38, odpis faktury VAT nr (...) – k. 39, odpis zamówienia części zamiennych z tłumaczeniem przysięgłym – k. 40-43

Pozwany po zgłoszeniu mu tej szkody przez powoda decyzją z dnia 28 stycznia 2019 roku odmówił wypłaty odszkodowania, wskazując na brak swojej odpowiedzialności za szkody powstałe w maszynach w wyniku awarii elektrycznych i mechanicznych. Swoje stanowisko oparł o treść § 6 ust. 2 pkt 4 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia ustalonych uchwałą zarządu pozwanego nr (...) z dnia 15 stycznia 2016 roku i stanowiących załącznik do łączącej strony umowy ubezpieczenia, zgodnie z którym wskazano, iż pozwany nie odpowiada za szkody powstałe w maszynach w wyniku awarii elektrycznych lub mechanicznych, z zastrzeżeniem § 4 ust. 7 pkt 1 tychże Warunków (stanowiącym, że na wniosek ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zakres ubezpieczenia może zostać rozszerzony o klauzule dodatkowe dotyczące przepięć).

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto: kopia decyzji pozwanego – k. 45, Ogólne Warunki Ubezpieczenia ustalonych uchwałą zarządu pozwanego nr (...) z dnia 15 stycznia 2016 r. – k. 273-286

Powód wystosował do pozwanego wezwanie do zapłaty, w którym wezwał ubezpieczyciela do zapłaty odszkodowania z tytułu powstałej w tokarce (...) szkody w wysokości 46 445,70 zł netto, wskazując że zaistniała szkoda objęta jest ochroną ubezpieczeniową na podstawie umowy ubezpieczenia stwierdzonej polisą nr (...). Pozwany nie udzielił odpowiedzi na wezwanie i nie spełnił wskazanego w nim świadczenia.

Dowód: okoliczności bezsporne, nadto: wezwanie do zapłaty z dowodem nadania – k. 46-47

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny był w przeważającej części bezsporny, a zatem w zakresie okoliczności związanych z zawarciem umowy ubezpieczenia, jej treści oraz wystąpienia szkody i stanowiska pozwanego co do jego odpowiedzialności odszkodowawczej nie wymagał dowodów z uwagi na treść art. 227 oraz art. 229 - 230 k.p.c. Przeprowadzone w toku postępowania sądowego dowody z zeznań świadków R. W., R. K., Z. L. oraz R. U. miały na celu uzyskanie szczegółowych wiadomości co do okoliczności powstania szkody, podobnie jak i dowód z pisemnej opinii biegłego sądowego z dziedziny wyceny maszyn i urządzeń technicznych M. P.. Pozwoliły one na ustalenie, że do szkody doszło na skutek zgniecenia i nacięcia dwóch przewodów w oplocie stalowym wiórami metalowymi zebranymi podczas toczenia cylindra przez operatora tokarki (...) w przestrzeni ich zginania się w czasie przesuwu głowicy. Przewody te w chwili zgięcia zostały przygniecione przez wióry metalowe i wówczas został rozwarstwiony i nacięty ich stalowy oplot. W wyniku tego układ sterowania tokarki otrzymał błędny sygnał o pozycji tarczy głowicy narzędziowej, co z kolei spowodowało kolizję tej głowicy z uchwytem tokarki. Opisana przyczyna uszkodzenia tokarki ma w ocenie Sądu charakter awarii mechanicznej.

Zgodnie z dyspozycją art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. W przypadku ubezpieczenia majątkowego świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku (art. 805 § 2 pkt 1 k.c.). Wysokość odszkodowania winna być ustalona według zasad określonych w art. 363 k.c., zgodnie z którymi naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej.

W sprawie nie budził sporu, że przedmiotem ubezpieczenia były określone w umowie ubezpieczenia ewidencjonowane przez ubezpieczonego, stanowiące jego własność lub będące w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego oraz wykorzystywane do prowadzenia działalności pojedyncze składniki mienia lub kategorie mienia, m.in. maszyny urządzenia i wyposażenie, za które uznano mienie ruchome wykorzystywane w prowadzeniu działalności gospodarczej, w tym sprzęt elektroniczny. Z zastrzeżeniem postanowień § 6 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia oraz innych wyłączeń określonych w umowie ubezpieczenia pozwany odpowiadał za szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w okresie ubezpieczenia i miejscu ubezpieczenia wskazanym w umowie ubezpieczenia wskutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego, przy czym przez szkodę rozumieć należy utratę, uszkodzenie, zniszczenie lub ubytek wartości ubezpieczonego mienia, z wyłączeniem utraconych korzyści.

Zgodnie z zapisami ww. OWU skonstruowanymi samodzielnie przez pozwanego jako ubezpieczyciela, na których treść powód nie miał żadnego wpływu, pozwany nie odpowiada jednak za szkody powstałe w maszynach w wyniku awarii elektrycznych lub mechanicznych, z zastrzeżeniem § 4 ust. 7 pkt 1 tychże OWU stanowiącym, że na wniosek ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zakres ubezpieczenia może zostać rozszerzony o klauzule dodatkowe dotyczące przepięć (§ 6 ust. 2 pkt 4).

Z tak przyjętym stanowiskiem pozwanego nie można się zgodzić.

Przede wszystkim wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 805 § 4 k.c. przy umowie ubezpieczenia przepisy dotyczące ochrony konsumentów, czyli art. 385¹ -385³ k.c. znajdują zastosowanie odpowiednio w stosunku do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W niniejszej sprawie powód jest osobą fizyczną, która zawarła umowę ubezpieczenia z dnia 14 lipca 2017 związaną bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą, tym samym na mocy art. 805 § 4 k.c. podlega ona ochronie przewidzianej dla konsumentów.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, które nie zostały z nim indywidualnie uzgodnione nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to jednak postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli zaś postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony związane są umową w pozostałym jej zakresie (§ 2). Przepis ten wskazuje również, że nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar udowodnienia, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

Jak stanowi art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Podsumowując, aby umowa, a w zasadzie jej postanowienie, uznane być mogło za niedozwolone, muszą się ziścić następujące warunki: umowę zawrzeć musi konsument (w przedmiotowej sprawie na podstawie art. 805 § 4 k.c. osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą), postanowienie umowy kształtować musi prawa i obowiązki strony w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy oraz nie zostało uzgodnione indywidualnie i nie dotyczy głównych świadczeń stron, tj. essentialia negotii umowy.

W ocenie Sądu postanowienie zawarte w § 6 ust. 2 pkt 4 OWU o wyłączeniu odpowiedzialności ubezpieczyciela za szkody powstałe w maszynach w wyniku awarii elektrycznych lub mechanicznych należało uznać za naruszające dobre obyczaje i interesy powoda, który nie miał wpływu na ukształtowanie treści tego zapisu. Zapis ów niewątpliwie w sposób krzywdzący powoda kształtuje jego sytuację w sposób dla niej niekorzystny i niezgodny z jego interesem i dobrymi obyczajami. Oczywistym bowiem jest, że w przypadku maszyn typu tokarka (...) za najbardziej prawdopodobne uznać należy powstanie w nich szkody właśnie na skutek awarii mechanicznej lub elektrycznej.

Pozwany, czyli (...) jest instytucją szczególnego zaufania publicznego, która wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami powinna dążyć do ochrony interesów osób, które zamierzają zapewnić sobie pewną i pełną ochronę ubezpieczeniową przed przyszłymi i ewentualnymi zdarzeniami (na co wskazywała także nazwa umowy ubezpieczenia określona jako „od wszystkich ryzyk”), zawierając stosowną umowę ubezpieczenia i zyskując w zamian za wpłaconą składkę gwarancję pokrycia przez ubezpieczyciela szkód. Ochrona ta nie może być jednak iluzoryczna, co de facto ma miejsce w przypadku wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela za szkody w maszynach służących do prowadzenia działalności gospodarczej w razie ich powstania wskutek awarii mechanicznej lub elektrycznej. Tym samym - w ocenie Sądu - pozwany jako podmiot profesjonalny rażąco naruszył interes powoda i działał wbrew dobrym obyczajom, bowiem w istocie arbitralnie ukształtował zapis umowy w taki sposób, aby uniknąć odpowiedzialności za wypadek ubezpieczeniowy, którego wystąpienie - mając na uwadze rodzaj prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej - jest wysoce prawdopodobne, stawiając w ten sposób swoje interesy ponad interes umowny powoda, oczekującego pełnej ochrony ze strony ubezpieczyciela, do którego się zwrócił i w odniesieniu do którego w całości spełnił swoje świadczenie wzajemne, czyli opłacił umówioną składkę ubezpieczeniową. Zdaniem Sądu, zapis § 6 ust. 2 pkt 4 OWU przeczy istocie ubezpieczenia maszyn przeznaczonych do działalności gospodarczej, a także, co już wskazano wcześniej, samej literalnej nazwie umowy ubezpieczenia.

Mając to na uwadze Sąd uznał powyższy zapis o wyłączeniu odpowiedzialności ubezpieczyciela jako niezgodny indywidualnie z powodem i naruszający jego interesy, a tym samym - za klauzulę abuzywną (niedozwoloną), czyli taką, która nie wyłącza odpowiedzialności pozwanego za powstałą szkodę.

Kwestią sporną pomiędzy stronami była także wysokość należnego odszkodowania. Powód żądał zasądzenia kwoty łącznej w wysokości 46 445,70 zł netto, z czego kwota 43 720 zł netto stanowiła koszt naprawy tokarki, a kwota 3 725,70 zł netto cenę zakupu do niej części zamiennych (869,76 Eur). W oparciu o wnioski końcowe opinii biegłego sądowego z dziedziny wyceny maszyn i urządzeń technicznych Sąd uznał, iż wysokość kosztów naprawy niezbędnej do przywrócenia ww. maszyny do stanu przed zdarzenia poniesiona przez powoda jest uzasadniona.

Mając powyższe na uwadze, Sąd w oparciu o art. art. 805 § 1 k.c. i art. art. 805 § 2 pkt 1 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę wskazaną w pozwie (pkt I wyroku).

O odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych.

W przedmiocie kosztów procesu rozstrzygnięto zgodnie z zasadą odpowiedzialności za jego wynik, czyli na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. W kosztach tych wyliczonych na kwotę łączną 5 940 zł mieszczą się: opłata sądowa od pozwu w wysokości 2 323 zł, wynagrodzenie pełnomocnika ustalone w oparciu o § 2 punkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w wysokości 3 600 zł, i opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. O kosztach sądowych orzeczono w oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. Jako że koszty te w postaci wynagrodzenia za opinie biegłego sądowego wyniosły łącznie 4 711,55 zł, zaś zaliczka wpłacona przez pozwanego wynosiła 1 000 zł, do zapłaty przez pozwanego jako przegrywającego proces w całości pozostała kwota 3 711,55 zł (pkt III wyroku).